

Je li Crkva skrivala tajnu Isusova braka zato što je Isus njoj predao vodstvo? Za tu tezu (za razliku od ostalih) Brown ima nekakvu potporu iz akademskih krugova. Neki stručnjaci, koji predaju na znamenitim američkim ustanovama, zagovaraju sličnu ideju. Tvrde da smo iz antike naslijedili samo »službenu verziju« kršćanstva koja ne priznaje raznolikost prvobitnog kršćanstva. Budući da pobjednici pišu povijest i uništavaju heretičke zapise, rano kršćanstvo vidimo samo kroz prizmu nicejskog pravovjerja. I to je pravovjerje patrijarhalno. Prema njima početni su oblici kršćanstva bili mnogo otvoreniji prema ženskom poimanju Boga ili bogova. Čak tvrde da je Isus bio radikalni feminist! Na sreću, po njima, preživjela su gnostička evanđelja koja nam daju nove uvide u raznolikost rane Crkve prije pojave silom nametnutog pravovjerja. Među ostalim, govore nam da je Isus, sluteći svoju smrt, predao odgovornost za buduće vodstvo Crkve u ruke Marije Magdalene, izazivajući pri tome Petrovu ljubomoru. Što kazati na sve to? Idemo redom.

ZAVJERA 3: Skrivanje prave istine o Marijinu prvenstvu

Iako su neki poznati povjesničari branili tu tezu, činili su to tendenciozno. Ponajprije, željeli su dokazati svoju tezu o teološkoj slobodi i raznolikosti koje su, navodno, vladale u prvobitnoj crkvi. Zašto se toliko zanimaju za gnostička evanđelja, kad im ne pada na pamet prihvatiti filozofske spekulacije gnostika? Razlog postoji. Dokazuju, navodno, pluralizam u ranom kršćanstvu koje je, po njima, bilo sretna obitelj u kojoj je svatko mogao vjerovati što i kako hoće. Zašto danas nije tako? Ti nas stručnjaci uvjeravaju da je naslijeđeno "pravovjerje" silom nametnula crkvena hijerarhija i da nas ono stoga danas ne obvezuje. Možemo vjerovati što želimo, a ipak ostati u duhu izvornog kršćanstva. Ta je teza neodrživa zbog sljedećih razloga.:

U drugom i trećem stoljeću, kada je borba s gnosticima bila aktualna, kršćanstvo je bilo sustavno progonjeno u cijelom Carstvu. Biskupi nisu bili moćnici koji su mogli nametnuti društvu pravovjerje ili vršiti teror nad gnosticima. Mogli su se boriti za izvorni nauk samo u okvirima Crkve.

Svi podaci koje imamo o odnosima pravovjernih kršćana i gnostika pokazuju da se međusobno nisu prihvaćali. Nisu bili sretna obitelj nego žestoki protivnici.

Gnosticizam ne potječe iz kršćanstva, nego je ukorijenjen u poganskim izvorima. Nije bio neposlušno dijete kršćanstva, nego uljez iz poganstva. Svjetski je stručnjak za gnosticizam, Hans Jonas, u Filozofskoj enciklopediji napisao: "Cijeli se pokret dugo smatralo odstupanjem od kršćanskog nauka. Dakako, gnosticizam je ispisao prvo poglavlje u povijesti kršćanskih hereza, ali njegovo je kršćansko ruho tako tanko da je posve prozirno. Na svjetlo dana došli su

nekršćanski spisi koji se, po svim kriterijima, moraju smatrati gnostičkima."

To znači da su gnostičke ideje bile široko rasprostranjene izvan kršćanstva i da su se njihovi pobornici u kršćanstvo infiltrirali izvana.

Obukli su sasvim suprotni, sinkretistički poganski svjetonazor u kršćansko ruho, kako bi lakše preobratali kršćane.

Postoji još jedan razlog zašto su se stručnjaci veselili gnostičkim evanđeljima. Feministi su. Vide u kršćanstvu jaku utvrdnu seksizma i žele uvjeriti lakovjernu publiku da je Krist bio feminist, ne bi li mnogi kršćani odustali od svojih patrijarhalnih stavova i pospješili širenje feminizma.. Pozivaju se (za dokaze) na gnostička evanđelja koja baš ne ide u prilog nekim njihovim postavkama jer iznose najekstremnije stavove muškog šovinizma i preziru sve što je vezano za materijalno tijelo, pa tako i seksualnost. Zašto su onda radikalnije feminističke teoretičarke sklone gnostičkoj literaturi? Elaine Pagels, najpoznatija među njima, u trenutku iskrenosti priznaje kako joj je proučavanje gnostičke literature pomoglo da razjasni "što ne mogu voljeti: tendenciju da se kršćanstvo odredi kao jedinstven, autoriziran skup vjerovanja - iako se ona razlikuju od crkve do crkve - povezanu s uvjerenjem kako samo kršćanska vjera može osigurati pristup Bogu." Spomenuti stručnjaci, dakle, zagovaraju amorfno, postmoderno kršćanstvo bez patrijarhalne restriktivnosti. Time prvom stoljeću nameću suvremene ideje.

Prema novozavjetnim spisima Krist je izabrao mušku dvanaestoricu za čelnike Crkve. Brown, uz potporu feminističkih povjesničara, odbacuje te tekstove kao kasnija djela, krivotvorena da budu usklađena sa »službenom verzijom« rane kršćanske povijesti. Nećemo ovdje iznositi sve dokaze vjerodostojnosti tih tekstova koji su zaista autentični i veoma rani, za razliku od gnostičkih tekstova, no spomenut ćemo jedan argument. Ne treba očekivati da bi kasnije crkvene vlasti krivotvorile tekstove koji opisuju promašaje njihovih junaka, primjerice Petrovo odricanje Isusa i Judinu izdaju. Uz to, ti tekstovi odgovaraju ozračju onoga doba. Kršćanstvo je niknulo iz patrijarhalne židovske sredine. Stoga je posve očekivano da je Isus izabrao duhovne vođe za novi »Izrael« po uzoru na starozavjetne patrijarhe, na dvanaest Jakovljevih sinova. Također je u tadašnjoj rimskoj kulturi bilo važno imati muško vodstvo. Kršćanstvo se širilo u svijetu gdje je postojala muška dominacija. Teško bi zato steklo tako golem utjecaj da su ga vodile žene. Jasno je da se biblijski opis puno bolje uklapa u ono što znamo o tadašnjem ozračju nego teza »nove škole«. Nema smisla tražiti moderni feminizam gdje ga nije bilo.

S druge strane, starozavjetno poimanje stvaranja čovjeka mnogo je učinilo za emancipaciju

žena. I Židovi i kršćani vjerovali su da je Bog stvorio muško i žensko po svojoj slici. Čvrst je to temelj za dostojanstvo žena. Kroz stoljeća djelovao je sporo, ali moćno kao sjeme koje je napokon donijelo roda. Bio je to važan čimbenik u razvoju ženske emancipacije. I novozavjetni spisi su imali sličan utjecaj. Izvještaji o Isusovu ponašanju prema ženama odišu poštovanjem prema tom spolu. Drugi tekstovi govore i o važnoj ulozi koju su odigrale žene u vodstvu rane Crkve. Ne skriva činjenice da su žene bile prvi svjedoci uskrsnuća. Po njemu svaka je iskrena vjernica dijete Božje, sestra u Kristu i subaštinik spasenja. Kao takva vrijedna je poštovanja.

No ključno je pitanje tobožnje Marijino prvenstvo. Ima li dokaza o tomu? U želji da dokažu tu sumnjivu tezu, Brown i drugi posežu za gnostičkim evanđeljem – Evanđeljem po Mariji. Evo citata (str. 249):

A Petar je rekao: »Je li Spasitelj doista govorio sa ženom bez našeg znanja? I da se okrenemo i svi slušamo nju? Zar je nju volio više od nas?«

A Levi je odgovorio: »Petre, uvijek si bio nagao. A sad te vidim kako se dižeš protiv žene poput kakva ljutog protivnika. Ako ju je Spasitelj učinio dostojnom, tko si ti da je odbacuješ? Spasitelj je, nesumnjivo, poznaje jako dobro. Zato ju je volio više od nas.«

Evanđelje po Mariji pronađeno je 1896. g., ali dostupno je javnosti tek od 1955. g.. Postoje samo tri fragmenta, dva na grčkome, jedan na koptskome. Citat je djelomično iz grčkog dijela, a djelomično iz koptskog. Njegov kontekst nije vodstvo Crkve, nego su to metafizičke sile poput neznanja i gnjeva koje vladaju čovjekovom dušom. Riječ gnosticizam dolazi od grčke riječi gnosis , tj. gnoza. Gnoza je tajna, ezoterična spoznaja koju razumiju samo oni kojima je otkrivena posebnim prosvjetljenjem. Prema tom evanđelju Isus je podignuo Mariju na veću visinu spoznaje i Petar je nije mogao pratiti. No priča ne govori doslovce o tim pojedincima. Ima preneseno značenje. Ne govori o prvom stoljeću, nego o vremenu nastanka tog evanđelja, o vremenu borbe između gnosticizma i Crkve, to jest najranije o drugoj polovici drugog stoljeća. Ne govori o Petru i Mariji kao o povijesnim osobama, već o duhovnim borbama koje su se zbivale u vremenu kada je djelo napisano. Petar predstavlja vodstvo Crkve koje se zbog nedostatka prosvjetljenja suprotstavlja gnosticizmu. Marija predstavlja oblik gnosticizma koji zagovara pisac Evanđelja. On želi tom pričom pokazati da gnostici imaju viši oblik objave od Petrovih nasljednika. Isus je, po njemu, nešto otajstveno otkrio gnosticima, što je nedostupno vođama Crkve i oni se zbog ljubomore bore protiv gnosticizma. Tako na slikovit način iznosi gnostičko stajalište o borbi s Crkvom, a ne odnosi se na vodstvo prvobitne Crkve.

Brown, dakle, odbacuje autentične kršćanske izvore kao krivotvorine, kao proizvod mračne zavjere crkvenih vlasti, i slijepo vjeruje zapisima gnostika koji su povijesno bezvrijedni izvori za prvo stoljeće. Radije vjeruje evanđeljima veoma raznolikoga, sinkretističkog pokreta koji se temeljio na učenjima Budhe, Zarathuštre i Platona te se napajao iz mnogih drugih poganskih izvora. Nije ni svjestan da mu učenja tog pokreta u cjelini nikako ne idu u prilog. Citira i pogrešno tumači sitne djeliće njegovih djela i na tom temelju predočuje nam sasvim neprepoznatljivu povijest ranog kršćanstva. Kanonska su evanđelja, međutim, napisana dok su još živjeli svjedoci. Bila su široko prihvaćena u ranoj Crkvi jer su, izravno ili neizravno, imala apostolski autoritet. Sve što ona sadržavaju u skladu je s onime što znamo o Starom zavjetu i ondašnjoj židovskoj kulturi. Prema svim kriterijima vjerodostojnija su i mnogo starija od gnostičkih zapisa.

Ideja da su novootkriveni gnostički rukopisi raskrinkali crkvenu zavjeru neodrživa je teza. O gnosticima mnogo znamo već od drugog stoljeća. Crkveni su ih oci naširoko opisivali. Nije bilo skrivenih nakana. Otvoreno se pisalo i polemiziralo s njima. Zapravo su oni napravili najveću reklamu gnostičkom pokretu! Sve što sada znamo o tom pokretu, naučili smo od njih. Novo je to što su nađeni tekstovi koje su gnostici sami napisali i što možemo proučavati njihovu stranu u raspravi. Naše je znanje o podjelama i važnim pojedincima unutar pokreta sada potpunije i detaljnije. Senzacionalnih otkrića, međutim, nije bilo. Ništa bitno nije se promijenilo. Nova otkrića potvrđuju ono što smo dugo znali.

Postoji još nešto. Crkva je bila sustavno proganjana tijekom drugoga i trećeg stoljeća, to jest u vrijeme sukoba s gnosticima. Njezini su vođe često svoja uvjerenja plaćali krvlju. Nisu djelovali iz niskih pobuda. Nisu bili moćni spletkari koji su mogli svojom svjetovnom moći zataškati istinu o svojem porijeklu. Nisu bili pobjednici koji pišu povijest. Riskirali su život za istinu koji su branili. Zbog istine kanonskih evanđelja vlast ih je okrutno progonila. Zbog istine koje se nalaze u njima žestoko su napadale mnoge gnostičke i ine sekte.

Od samog početka kršćani su bili proganjeni, ali su se usprkos tomu beskompromisno borili za istinu Božje objave. Otkriće gnostičkih rukopisa izazvalo je u nekim krugovima čudnu reakciju. Neki su izjavili: »Aha, rano kršćanstvo bilo je mnogo raznolikije nego što se u 'službenoj verziji' priznaje. Sad smo to otkrili.« Takva je tvrdnja zaista smiješna. Svakome tko čita Novi zavjet između redaka jasno je da je apostolski nauk bio od početka napadan sa svih strana. U tekstu se upozorava na opasnosti od lažnih proroka. Polemizira se s lažnim idejama koje su tada svim silama nastojale prodrijeti u Crkvu. Nečastivi čini sve da neutralizira Crkvu. Izvrće istinu evanđelja i zavodi one koji u tu istinu vjeruju da ne bi slučajno živjeli po njoj. Tako je bilo tijekom cijele povijesti Crkve i tako će i biti sve do Isusova drugog dolaska. Borba za istinu neće prestati. No Duh Božji jamči konačnu pobjedu. Krist je rekao: »Nebo i zemlja će uminuti, ali riječi moje ne, neće uminuti« (Mat 24:35). Jedina »službena verzija« koju valja priznati kao istinitu nalazi se u ranim dokumentima apostolskog porijekla, to jest u Novom zavjetu, i nadasve u četiri

evanđelja. No jesu li ona zaista pouzdana? Ovim i mnogim drugim zanimljivim pitanjima ćemo se pozabaviti u tekstu koji će biti objavljen sljedeći tjedan.

- [Da Vincijev Kod - Mašta bez granica](#)
- [ZAVJERA 1: Skrivanje »prave« židovske tradicije](#)
- [ZAVJERA 2: Crkva je zataškala Isusov brak s Marijom Magdalenom](#)
- ZAVJERA 3: Skrivanje prave istine o Marijinu prvenstvu
- [ZAVJERA 4: Konstantin je krivotvorio Bibliju u četvrtom stoljeću da bi zataškao Kristovu ljudskost i nametnuo njegovo božanstvo.](#)
- [ZAVJERA 5: Sionski priorij](#)